

AKADEMIK PROF. DR MEHMED BEGOVIĆ

(1904-1990)

U nedjelju poslije podne, 7. oktobra 1990. godine u Beogradu je u 87. godini preselio na Ahiret akademik prof. dr Mehmed Begović, jedan od najboljih i najcjenjenijih poznavalaca šerijatskog prava ne samo u jugoslovenskim okvirima već i mnogo šire. U utorak, (9. oktobra) u prisustvu velikog broja prijatelja i poznanika, bivših studenata i postdiplomaca, a sada uglednih kulturnih i javnih radnika, pred Carevom džamijom dženazu mu je klanjao beogradski muftija hadži Hamdi ef. Jusufspahić. Na sarajevskom groblju Bare tople riječi oprostaja uz dobro poštovanje prema rahmetliji i isticanje vrлина koje su ga krasile kao i njegovom golemom naučnom opusu i nesporno velikom doprinosu pravnoj misli kod nas, uputili su predstavnici: SANU, Pravnog fakulteta iz Beograda i Pravnog fakulteta iz Sarajeva.

Mehmed Begović je rođen 8. aprila 1904. godine u Lastvi kod Trebinja. Nakon završetka osnovne škole u svom rodnom mjestu školovanje je nastavio na Velikoj gimnaziji u Sarajevu. U Sarajevu je proveo pet godina i kasnije će često isticati kako mu je ljubav prema islamu i raznim fikskim mes'elama u ranom periodu njegove mladosti najviše usadio njegov profesor Ahmed ef. Burek koga se često sjećao Fatihom. Poslije Sarajeva, Mehmed Begović je školovanje nastavio u Mostaru. Studije na Pravnom fakultetu u Beogradu je započeo 1922. godine, a diplomirao 1926. kada je i osnovana Katedra za šerijatsko pravo. Kao izuzetno marljivom i perspektivnom studentu Beogradski univerzitet mu nudi stipendiju za nastavak naučnog usavršavanja u Alžiru, koji u to doba ima vrlo poznatu Katedru za šerijatsko pravo na čijem čelu su bili poznati stručnjaci Moran, Buske, Ben Šeneb, Nurudin...

Poslije četiri godine vraća se u Beograd sa odbranjenom doktorskom disertacijom pod naslovom: *Razvoj šerijatskog prava u Jugoslaviji*. Za docenta na Pravnom fakultetu u Beog-

radu izabran je 1931. godine, a 1937. za vanrednog profesora. U međuvremenu objavljuje više znanstvenih radova kao i zasebnih knjiga među kojima je posebno značajno djelo: *Šerijatsko bračno pravo sa kratkim uvodom u izučavanje šerijatskog prava*.

Za redovnog profesora na Pravnom fakultetu u Beogradu izabran je 1946. godine, a te godine je osnovan i Pravni fakultet u Sarajevu. Mehmed Begović je bio jedan od članova Matičarske komisije ovoga fakulteta kao i Pravnog fakulteta u Ljubljani.

Za dekana Pravnog fakulteta u Beogradu izabran je 1953. godine, dopisnog člana Srpske akademije nauka i umjetnosti 1958, a za redovnog 1965. godine. Za člana Akademije nauka Bosne i Hercegovine izabran je 1973. godine. Godine 1977. dobio je Plaketu SANU za značajan doprinos istoriji prava, a 1987. godine priznanje Pravnog fakulteta u Sarajevu za višegodišnji doprinos razvoju ovoga fakulteta.

Bio je član Međuakademij-skog odbora za izučavanje patrijarhalnih društava i kultura SANU i član Međuakademij-ske komisije za objavljivanje rukopisa ostavštine Valtazara Bogišića pri Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti. Bio je i član Odbora za astronautiku (sekcija Kozmičko pravo) a preko JAZU saradivao je sa mnogim naučnim ustanovama u svijetu, kao npr. sa Francuskom akademijom nauka i umjetnosti (član Komisije za mjere) i niza drugih.

Bibliografija radova akademika prof. dr Mehmeda Begovića je zaista impresivna. Nemoguće je baviti se bilo kojim segmentom šerijatskog prava a nemati u vidu i radove rahmetli Mehmeda kao što su primjerice:

- Nasledivanje bračnih drugova u šerijatskom i građanskom pravu (Gajretov kalendar za 1939.)

- Šerijatsko pravo u evopskoj pravnoj nauci (Gajretov kalendar za 1940.)

- Naši pravni nazivi u turskim spomenicima (glas srpske akademije nauka i umjetnosti), Beograd 1961)

- Vakufi u Jugoslaviji SANU, 1963

- Da li je rimsko pravo uticalo na šerijatsko pravo (Balcanica, 1970)

- Nastanak i razvitak šerijatskog prava (Balcanica, 1984, XV)

Dr Mehmed Begović je proveo za katedrom više od četiri decenije. Njegova predavanja su slušali i studenti i onda kada više nisu bili obavezni, pa

čak i onda kada su u svojim indeksima imali ubilježene ocjene. Nisu ga samo voljeli njegovi studenti i radne kolege, već svi oni koji su na bilo koji način dolazili u kontakt s njim, jer je njegova blagost, nena-metljiva srdačnost i velika dobrota ostavljale dubok i neizbrisiv dojam na svakog sugovornika.

Njegovom smrću islamska zajednica u Beogradu izgubila je jednog od svojih najcjenjenijih članova koji joj je pomagao kada je ta pomoć bila najpotrebnija. Svojim prisustvom u džamiji i javnim prakticiranjem vjere u uslovima kada to nije bilo ni malo jednostavno hrabrio je i ulijevao snagu onima koji su bili kolebljivi i plašljivi.

I naš Islamski teološki fakultet u Sarajevu duguje veliku zahvalnost prof. Mehmedu Begoviću. Ne samo što je prilikom osnivanja Fakulteta bio član Matičarske komisije i izradio Nacrt nastavnog plana i programa za šerijatsko pravo, on je neprestano brinuo i o nastavnom kadru. Davao je savjete, upućivao na relevantnu literaturu iz šerijatskog prava, bio stalni član, a većinom i predsjednik Komisije za izbor nastavnika u viša naučna zvanja, i kroz razne druge vidove uključen u rad Islamskog teološkog fakulteta. Zbog njegove izuzetne susretljivosti i velikog doprinosa radu ITF-a, njegove istinske naučne veličine i nemjerljivo velikog doprinosa istraživačkom naporu i rasvjetljavanju određenih uslova u šerijatskom pravu i neospornog doprinosa teorijskom utemeljenju i osvjetljavanju mnogih šerijatskopравниh pitanja. Zbog toga je ITF i obavezan da se, u dogleđno vrijeme, pobliže osvijetli ukupni naučni doprinos Mehmeda Begovića na polju šerijatskog prava kod nas, uzimajući u obzir i vrijeme u kome je djelovao i određena nerazumijevanja pa i otvoreni animozitet. Iako je po povratku sa studija iz Alžira u pojedinim trenucima i lično vrijeđan, Islamsku zajednicu nikada nije napuštao i uvijek se osjećao njenim članom. Mehmed Begović nije bio samo veliki naučnik, već prije svega dobar čovjek i praktični vjernik. Za sve što je učinio za muslimane, afirmišući jedan od najbitnijih segmenata Islama, molimo Allaha (dželle še'nuhu) da ga nagradi Svojim Džennetom, a njegovoj Almasahanumi i njihovoj djeci da podari sabr-i džemil.

I. Džananović

AKADEMIK PROF. DR MEHMED BEGOVIĆ
(1904 - 1990)

U Beogradu, 7. oktobra 1990. godine, preselio je na Ahiret akademik prof. dr Mehmed Begović. Dva dana kasnije (9. oktobra), u haremu Careve džamije u Sarajevu, dženazu mu je klanjao beogradski muftija h. Hamdija ef. Jusufspahić a u prisustvu rodbine, velikog broja prijatelja i poznanika, bivših studenata i postdiplomaca, kulturnih i javnih radnika iz gotovo cijele zemlje, ispraćen je do njegove vječne kuće na sarajevsko groblje Bare.

Akademik prof. dr Mehmed Begović je bio jedan od najpoznatijih i najcjenjenijih evropskih stručnjaka za šerijatsko pravo, a kod nas je već odavno zapisano da njegove knjige i studije »pripadaju našoj pravnoj klasici«. Naučni autoritet stekao je pišući knjige i brojne rasprave iz oblasti: šerijatskog prava, istorije prava, običajnog, nasljednog i porodičnog prava. Pisao je i na francuskom i njemačkom jeziku, a neki su mu radovi prevedeni i objavljeni u mnogim stručnim publikacijama širom Evrope.

Mehmed Begović je rođen 8. aprila 1904. godine u Lastvi kod Trebinja. Poslije završetka osnovne škole, otac mu Džafer i majka Sevda odlučiše da ga upišu u Veliku gimnaziju u Sarajevu. U Sarajevu je ostao pet godina, a među profesorima je imao i sedam profesora koji su imali zvanje doktora nauka. Ipak, najčešće je spominjao Ahmed ef. Bureka za koga je govorio da mu je upravo on razvio ljubav prema islamu i inicirao njegovo kasnije opredjeljenje za studiranje šerijatskog prava. Gimnazijsko školovanje je okončao u Mostaru 1922., a Pravni fakultet u Beogradu 1926. godine. Te godine je osnovana i Katedra za šerijatsko pravo i, budući da je nešto prije toga Fehim Bajraktarević osnovao Katedru za orijen-

Ord. Prof. Dr. MEHMED BEGOVIĆ

(Belgrad)

Yetmişinci Doğum Yılı Münasebetiyle

M. Tayyib OKIÇ

(Merhum : 10 Mart 1977) *

I

M. Begović

Belgrad Üniversitesi Hukuk Fakültesi İslâm Hukuku ve Aile Hukuku Ordinaryüs Profesörü doktor Mehmed Begović, Bosna'nın Hersek bölgesindeki Trebinje kazasına bağlı Lastva nahiyesinde 8 Nisan 1904 tarihinde doğdu. İlk okulu Lastva'da bitirdikten sonra Mostardaki klâsik Gimnaziyumu [Sekiz senelik, orta okul ile lise bir arada] 1922 yılında bitirmiştir. Bu okullarda almanca ve lâtineden başka eski yunanca da okutulurdu. Şu varki müslüman talebeye eski yunanca yerine arapçayı tercih etme hakkı tanındığından, Begović burada kuvvetli bir arapça ve din öğrenimi yaptı. Müteakiben, Belgrad Üniversitesi Hukuk Fakültesinden 1926 yılında mezun oldu. Bundan sonra Cezayire gidip ora Üniversitesinin hukuk fakültesinde 1930 yılında hukuk doktoru ünvanını aldı¹.

Profesör Begović 1931 de Belgrad Üniversitesi Hukuk Fakültesi şeriat (islâm) hukuku doçenti, 1937 de profesör ve 1946'da da ordinaryüs profesör seçildi ve 1974/1975 ders yılının sonunda emekliye ayrıldı. Doğumunun yetmişinci yılı münasebetiyle kendisini tebrik eder, uzun ömürler, sıhhat, afiyet ve ilmi tetkiklerinde yeni muvaffakiyetler dileriz.

* Müellifin Ankara'daki vefâtı ile ilgili elim haber, Dergi'nin baskısı sırasında bize ulaştığından bir nekrolog yazısının neşrini gelecek sayılarımıza bırakıyoruz (Y.K.)

¹ Doktora tezi olan «De l'évolution du droit musulman en Yougoslavie» (Alger, 1930) adlı eseri, ayrıca Cezayir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Profesörler Kurulu tarafından 28 Mayıs 1931 tarihinde verilen bir karar ile mükâfatlandırılıp taltif edilmiştir.

İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi, c. 6 (s.3-4), s. 183-196
1976 (İSTANBUL)

132 HSANI, Mustafa. Akademik Mehmed **Begović**.
Zbornik Radova Fakulteta Islamskih Nauka u Sarajevu,
14 (2010) pp.149-169. [With abstracts in Arabic on
p.168 & English on p.169: "Academician Mehmed
Begović". First professor of Sharia at the Faculty of
Law, Belgrade University. Incl. bibliography of his
works.]

Begović m.
020586

MADE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

27 Haziran 2015